KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

3.10.2023

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

UJ 24/2023 vp – U 44/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta

Kauppa tarjoaa mielellään asiakkaillensa, niin muille yrityksille, julkiselle sektorille kuin kansalaisille, uudelleenkäytettäviä, kestäviä, korjattavia ja turvallisesti kierrätettäviä tuotteita. Kaupan liitto pitää kannatettavana, että EU:n regulaation painotusta on siirretty tuotepolitiikan suuntaan ja vaatimuksia asetetaan niin tuotteita EU-alueella valmistavalle teollisuudelle kuin tuotteita EU-alueelle maahantuovalle yritykselle.

Suomelle pienenä jäsenmaana on erityisen tärkeää, että on olemassa riittävät kansalliset viranomaisresurssit vaikuttamistyöhön jo uuteen lainsäädäntöön liittyvän työsuunnitelman linjauksia ja priorisointia tehtäessä. Huolestuneena seuraamme päinvastaista kehitystä usealla hallinnonalalla.

Euroopan komissio on viimeaikaisissa ehdotuksissaan EU-asetuksista yhä useammin halunnut lisätä delegoitujen säädösten käyttöä säädöksen yksityiskohtien osalta. Kaupan liitto pitää kehitystä epäsuotuisana, koska se tosiasiassa siirtää toimivaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia jäsenmailta komissiolle.

Euroopan komissio suunnittelee myymättömien tuotteiden hävityskieltoa. Mielestämme tämä edellyttää asianmukaista kattavaa vaikutustenarviointia, ennen kuin asiasta mahdollisesi päätetään (haitat, haasteet, hyödyt, kustannukset). Katsomme, että asetukseen ei tule kirjata ehdottomia kieltoja, koska käytännössä toimivien ratkaisujen suhteen jäsenmaat voivat erota toisistaan oleellisesti (kuljetusetäisyydet, tuotteiden volyymit jne.).

Digitaalinen tuotepassi on merkityksellinen ja tulevaisuuden keskeinen työkalu monille toimijoille elinkeinoelämässä, ei yksin tuotteita valmistavalle teollisuudelle. Mielestämme digitaalisen tuotepassin käyttöönottoa tulee alkuvaiheessa testata, ja siinä vaiheessa sen sisältämät tuotetietovaatimukset tulee olla rajatummat (olennaisista olennaisin tieto). Uusien pakollisten tietojen lisääminen tulisi perustua todellisiin hyötyihin ja selkeisiin mittareihin. Meneillään olevassa kehitysvaiheessa olennaisinta on panostaa tuotepassin teknisen toteutuksen hyvään suunnitteluun tietosisällön yksityiskohtien sijaan. Perusta globaaleissa standardeissa on välttämätön. Digitaalinen

tuotepassi lisää yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, etenkin jos ei samalla kevennetä tuotteen mukana toimitettavien tietojen vaatimuksia (esim. paperiset käyttöohjeet).

Digitaalisen tuotepassin vahvuudet ja heikkoudet riippuvat tiedon oikeellisuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Pääsy tietoihin tulee olla mahdollisimman laajaa, mutta mahdollisuus muokata tietoja selkeästi rajatumpi. Esimerkiksi tuotteen huoltoa ja korjaamista koskevat tiedot olisi hyvä kyetä sisällyttämään tuotepassiin. Tuotepassin käyttöönoton onnistumisen ratkaisee eri tietokantojen/järjestelmien välisten raja-pintojen rakentaminen ja käytettävyys. Ratkaisujen täytyy olla kustannustehokkaita ja helppokäyttöisiä. Uusien vaatimusten tulee olla myös pk-yritysten käytettävissä.

Tasapuolisten kilpailuedellytysten takia on välttämätöntä varmistaa riittävät viranomaisvalvonnan resurssit EU:n ulkopuolelta etäkaupan kautta toimitettaviin tuotteisiin.

Kunnioittavasti

KAUPAN LIITTO

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja